

GRAMATINĖ KOMPRESIJA FILMŲ VERTIMUOSE

JURGITA KEREVIČIENĖ, GRETA ČEŠUMSKAITĖ

Santrauka

Siekdami adekvačiai išversti tekstą, išsamiai perteikti teksto originalo kalba informaciją ir išsaugoti jo sąsajas su tarptautiniu kultūriniu kontekstu, subtitrų vertėjai dažnai naudoja kompresijos strategijas, kad minimaliomis kalbinėmis priemonėmis galėtų maksimaliai perteikti teksto originalo kalba turinį. Dėl ribotos titrų apimties ir glaustos kalbinės raiškos, kai vertėjas turi perteikti žiūrovui tik esminius originalo minties aspektus, kompresija tampa nepakeičiama subtitrų vertimo strategija tiek gramatiniame, tiek leksiniame kalbos lygmenyje. Šiame straipsnyje pristatoma kompresija kaip viena iš šiuolaikinio vertimo strategijų, apimanti tam tikrų teksto originalo kalba elementų trumpinimą neprarandant ir neiškreipiant teksto originalo kalba esmės. Atliktoje praktinėje subtitrų analizėje apsiribojama tik gramatiniu lygmeniu: analizuojami dviejų skirtingų žanrų filmų (dokumentinio *Laiko dvasia (Zeitgeist)* ir meninio *Avataras (Avatar)*) angliški ir lietuviški subtitrai ir atliekama lietuviškuose subtitruose pasitaikiusių kompresijos atvejų analizė.

Tyrimo rezultatai rodo, kad meninio žanro filmų subtitruose gramatinė kompresija taikoma dažniau nei mokslinio žanro filmuose. Tai leidžia daryti prielaidą, kad meninio filmo subtitruose pasitaiko nemažai perteklinės informacijos, kurią vertime galima nenuostolingai pakeisti, sutrumpinti arba jos atsisakyti, o mokslinio stiliaus filmuose pateikiami svarbūs informaciniai turinio blokai, kurių modifikacija arba atsisakymas vertime gali iškreipti teksto originalo kalba turinio esmę.